ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЯВИЩ

Пашкевич М.С., д.е.н., доц., професор кафедри економіки підприємства,
Копилевич А.О., студент,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет,
м. Дніпропетровськ, Україна

Підприємство є однією із найважливіших ланок усієї економічної системи країни, основною базою для задоволення потреб суспільства та держави. Однак сьогодні в умовах постійних змін ринкової кон'юнктури, трансформацій внутрішнього та зовнішнього середовища підприємств, коливання попиту та пропозиції, нестачі ресурсів та негативного впливу кризових явищ економіки постає проблема підтримання стійкості та конкурентоспроможності бізнесу для кожного підприємця. В зв'язку з цим особливої актуальності набуває потреба у створенні дієвого алгоритму управління конкурентоспроможністю в умовах кризових явищ на ринку.

Серед науковців управління конкурентоспроможністю підприємств займалися такі вчені, як Л.О. Лігоненко [7], І.П. Булєєв, Н.Е. Брюховецька [2], А.С. Гальчинський [3] та М.Портер [11], С.І. Ожегов [9], А.М. Гельвановський [4], В. Петров [10], А. Томпсон [13], Г. Азоєв [1], І.Ю. Сіваченко [12] тощо. Як стверджував М. Портер: «Майже кожна криза містить в собі не лише корені невдач, але й зернята успіху». «Сутність управління в умовах кризи як раз і полягає в пошуку та пророщенні цих зернин в ім'я майбутнього врожаю – успіху» [11].

Основним завданням даного дослідження є розробка теоретичних основ підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства в умовах економічної кризи.

Існують різні підходи до визначення сутності поняття «конкурентоспроможність». Так, А.М. Гельвановський визначає конкурентоспроможність як володіння властивостями, що створюють переваги для суб'єкта економічного змагання [4]. С.І. Ожегов розглядає дану категорію як здатність витримати конкуренцію, протистояння конкурентам [9]. Тож загалом конкурентоспроможність – це здатність підприємства конкурувати на ринку за допомогою таких параметрів, як: - ціна продукції; - якісні характеристики продукції; - особливості продажу і післягарантійного обслуговування; - здатність максимально задовольнити вимоги споживача [5].

Управління конкурентоспроможністю підприємства – це сукупність заходів, які спрямовані на систематичне вдосконалення цінових та якісних характеристик

продукції, постійний пошук нових каналів збуту, нових груп покупців, поліпшення умов продажу та післягарантійного обслуговування, реклами тощо [6].

Однак особливого значення набуває процес управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах кризових явищ в економіці. Виділяють зовнішні та внутрішні фактори впливу на процес управління конкурентоспроможністю. До внутрішніх належать наступні:

- - організаційно-правова форма та структура підприємства,
- - рівень науково-технічного розвитку виробництва,
- - рівень освіченості та кваліфікації персоналу,
- - діловий імідж компанії.

Проте не менший вплив на конкурентоспроможність підприємства мають зовнішні фактори, які вже, на відміну від внутрішніх, не підконтрольні компанії Серед них виділяють такі:

- стан ринку товарів, технологій, робочої сили,
- - науково-технічний розвиток,
- - ступінь державного регулювання тощо [5, 6].

Саме вплив останніх є ключовим в умовах загострення кризових проявів економіки:

- - скорочення платоспроможного попиту;
- - зміна уподобань споживачів в напрямку економії грошових коштів;
- - зростання цін на ресурси;
- - недосконалий правових механізм господарювання;
- - порушення функціонування ринку робочої сили [7].

Отже, в процесі формування системи заходів з підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства необхідно першочергово орієнтуватися на зміну даних факторів.

Таким чином, такі заходи має бути чітко організованими, визначеними та мати базуватися на використання наступних економічних методів: 1) економічних: економічне планування та бюджетування, матеріальне заохочення; 2) соціальних та психологічних: моральне заохочення, соціальне планування; 3) адміністративних: дисциплінарні та організаційні методи тощо [2, 7].

На основі вищенаведеного можна запропонувати такий алгоритм дій із своєчасної діагностики стану підприємства, підвищення рівня його конкурентоспроможності та, відповідно, антикризового управління розвитком підприємства:

I. Діагностика зовнішнього конкурентного середовища.

II. Розробка чіткої концепції управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах кризових економічних явищ.

III. Реалізація даних заходів та проведення оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства на ринку.

IV. Застосування заходів щодо підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства в умовах кризи:

Отже, використання даного алгоритму забезпечить отримання значних конкурентних переваг для компанії на ринку навіть в умовах нестабільності та кризового стану економіки.

Список літератури:

1. Азоев Г.Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика / Г.Л. Азоев. – М.: Центр Экономики и маркетинга, 1996. – 567 с.

2. Булеев И.П. Антикризисное управление предприятием / И.П. Булеев, Н.Е. Брюховецкая. — Донецк: ИЭП НАН Украины, 1999. — 234 с.

3. Гальчинський А.С. Інноваційна стратегія українських реформ / А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, А.К. Кінах, В.П. Семиноженко. – К.: Знання України, 2002. – 326 с.

4. Гельвановский М. Конкурентоспособность в микро-, мезо-, макроуровневом измерении / М. Гальвановский, В. Жуковская // Российский экономический журнал. – 1998. – № 3 – 234 с.

5. Должанський І. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник / І. Должанський, Т. Загорна. — К.: Центр навч. л-ри, 2006. — 384 с.

6. Костусєв О. Конкурентне середовище в Україні: стан та тенденції розвитку / О. Костусєв, М. Пугачова // Конкуренція. — 2007. — № 4 – 114 с.

7. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л.О. Лігоненко - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.

8. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства / А.А. Мазаракі. – Київ: «Хрещатик», 1999 – 800 с.

9. Ожегов С.И. Словарь русского языка / С.И. Ожегов. – М.: Изд-во «Советская энциклопедия», 1972. – 846 с.

10. Петров В. Конкурентоспособность / В. Петров // РИСК. – 1999. – № 4 – 34 с.

11. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер ; [пер. с англ.]; под. ред. и предисл. В.Д. Щетинина. – М. : Международные отношения, 1993. – 896 с.

12. Сіваченко І.Ю. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств : навч. посібник / І.Ю. Сіваченко, Ю.Г. Козак, Ю.І. Єхануров; за ред. І.Ю. Сіваченка, Ю.Г. Козака, Ю.І. Єханурова. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 456 с.

13. Томпсон А. Экономика фирмы / Артур Томпсон, Джон Формбм; [пер. с англ.]. – М.: ЗАО «Издательство БИНОМ», 1998 – 489 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

Пашкевич М.С., д.е.н., доц., професор кафедри економіки підприємства,
Тішкова Є.Ю., студент,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет,
м. Дніпропетровськ, Україна

В сучасних ринкових умовах заставою виживання та основою стабільного становища будь-якого виробничого підприємства є його фінансова стійкість. Якщо